

Što možete učiniti ako se ne slažete s rješenjem suda o lišenju Vaše poslovne sposobnosti?

Ako držite kako je sud donio nepravilnu odluku, možete se žaliti protiv tog rješenja. Za to imate rok od 15 dana od dana kad ste primili rješenje. Žalbu podnosite istom sudu koji ga je i donio.

Što kada rješenje o lišenju poslovne sposobnosti postane pravomoćno i izvršno? Tko imenuje Vašeg skrbnika?

Centar za socijalnu skrb (CZSS) dužan je u roku od 30 dana od pravomoćnosti rješenja suda o lišenju poslovne sposobnosti donijeti rješenje o stavljanju osobe pod skrbništvo i imenovati skrbnika.

Vaš skrbnik može biti samo osoba koja je uistinu sposobna obavljati dužnosti skrbnika i za koju se drži kako će se lijepo ponašati prema Vama i imati s Vama dobre odnose.

Imate pravo reći tko mislite da bi trebao biti Vaš skrbnik i što mislite o osobi koja Vam je dodijeljena za skrbnika. Imate pravo izraziti svoju želju izjavom na zapisnik u CZSS u pogledu odabira osobe skrbnika i reći tko bi trebao biti Vaš skrbnik. U CZSS će uvažiti Vašu želju ako nije u suprotnosti sa Vašim interesima i dobrobiti.

Kao osoba lišena poslovne sposobnosti ako smatrate da su prekršena Vaša prava možete se obratiti **Pravobraniteljici za osobe s invaliditetom**, mail: ured@posi.hr, Savska 41/3, Zagreb, tel. **01 6102 170**; www.posi.hr, a u slučajevima diskriminacije također se možete obratiti **Pučkom pravobranitelju Zagreb**, Trg hrvatskih velikana 6, mail: info@ombudsman.hr, tel. **01 4851 855**, www.ombudsman.hr

Za informacije i savjete vezano za postupak lišenja poslovne sposobnosti i stavljanje pod skrbništvo možete se obratiti i Centru za socijalnu skrb prema mjestu Vašeg prebivališta, socijalnom radniku psihijatrijske službe gdje se liječite, te udrugama koje se bave zaštitom ljudskih prava.

*Hrvatski sabor je 2008. godine ratificirao **UN Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom**. Konvencija je unijela zaokret i u načinu na koji bi države potpisnice trebale regulirati poslovnu sposobnost osoba s invaliditetom. Prema Konvenciji država ne bi smjela osobe s invaliditetom lišavati poslovne sposobnosti već bi trebala osigurati podršku u odlučivanju. Konvencija nalaže da se ukine skrbništvo kao odlučivanje umjesto osobe i zamijeni sustavom koji se temelji na odlučivanju uz podršku. Hrvatsko zakonodavstvo nije u tom pogledu još usklađeno s Konvencijom.*

Osobe koje smatraju da su im prekršena prava iz Konvencije o pravima osoba s invaliditetom mogu se obratiti **Pravobraniteljici za osobe s invaliditetom**, mail: ured@posi.hr, Savska 41/3, Zagreb, tel. **01 6102 170**, www.posi.hr

LIŠENJE POSLOVNE SPOSOBNOSTI I STAVLJANJE POD SKRBNIŠTVO

- VAŠA PRAVA -

Ovaj letak je namijenjen Vama ako ste već lišeni poslovne sposobnosti ili je postupak lišenja poslovne sposobnosti u tijeku.

Ovaj letak izrađen je u sklopu projekta Svjetske zdravstvene organizacije QualityRights 2019.

Lišenje poslovne sposobnosti je oblik zaštite osobe koja zbog bolesti nije sposobna štiti svoja prava i interese, pa joj se sudskim postupkom imenuje skrbnik.

Svakom su zajamčena ljudska prava, bez obzira radi li se o osobi koja ima skrbnika.

Imate pravo znati koja su Vaša prava i gdje možete potražiti pomoć u slučaju da se ona krše.

Tko pokreće postupak lišenja poslovne sposobnosti?

Postupak lišenja poslovne sposobnosti vodi se pred sudom, a pokreće ga Centar za socijalnu skrb na osnovu saznanja da Vam je potrebna zaštita. Vi imate pravo aktivno sudjelovati u cijelom postupku. Sud je obvezan uključiti Vas u postupak i poštovati Vaša prava.

Koja su Vaša prava u postupku lišenja poslovne sposobnosti?

✓ *Pravo biti prisutni na raspravi pred sudom:* sud Vas mora pozvati na raspravu, osim kad postoje uistinu ozbiljni razlozi koji to onemogućavaju. Možete pratiti tijek rasprave, razmatrati Svoj spis, vidjeti tko je podnio prijedlog za lišenje Vaše poslovne sposobnosti i iz kojih razloga.

✓ *Pravo na informacije:* sud Vas mora obavještavati o cijelom postupku i Vašim pravima na način na koji Vi to razumijete.

✓ *Pravo biti saslušani pred sudom:* možete iznijeti Svoj stav oko tog treba li Vas sud uistinu lišiti poslovne sposobnosti i dati Svoje razloge za to.

✓ *Pravo iznositi dokaze sudu da ste poslovno sposobni:* možete predložiti neke svjedoke koji će svjedočiti Vama u korist (na primjer neke Svoje prijatelje) i dati na razmatranje neke dokumente koji dokazuju Vašu poslovnu sposobnost.

✓ *Pravo aktivno sudjelovati u postupku:* možete na primjer postavljati pitanja svjedocima i stručnjacima.

✓ *Pravo dobiti sudsku odluku o lišenju poslovne sposobnosti i kopiju cijele dokumentacije.* Sud je dužan donijeti rješenje o lišenju poslovne sposobnosti u pisanom obliku i dostaviti ga Vama.

✓ *Pravo na pravnu pomoć:* ako trebate pomoć u postupku, možete angažirati odvjetnika da Vas zastupa. Ako nemate financijskih sredstava, možete se obratiti zahtjevom za besplatnu pravnu pomoć nadležnom uredu državne uprave u županiji ili ispostavi ureda prema mjestu prebivališta (boravišta) podnositelja zahtjeva.

✓ Ako nemate odvjetnika, centar za socijalnu skrb obavezno će Vam imenovat **posebnog skrbnika, pravnika** s položenim pravosudnim ispitom. Njegova uloga je da Vas zastupa na sudu tijekom postupka lišavanja poslovne sposobnosti, ali i u drugim postupcima do pravomoćne odluke o stavljanju osobe pod skrbništvo. Dužnost mu je zaštita Vaših osobnih i imovinskih prava.

Koja je uloga psihijatra u postupku?

Sud je dužan pribaviti stručno mišljenje vještaka psihijatra o Vašem zdravstvenom stanju i o utjecaju tog stanja na Vašu sposobnost zaštite Vaših prava, i/ili na ugrožavanje prava i interesa drugih osoba. Vještak je dužan pregledati Vas

i napisati svoj nalaz i mišljenje. Vi imate pravo uvida u to mišljenje.

☞ Iako sud mora tražiti mišljenje vještaka, liječnika psihijatra i Centra za socijalnu skrb također je dužan sam procijeniti Vašu poslovnu sposobnost. Stoga bi sud mogao tražiti i mišljenja drugih stručnjaka.

Ako držite kako mišljenje vještaka opisuje Vaše stanje netočno, možete tražiti mišljenje drugog vještaka.

U kojem slučaju Vas sud može lišiti poslovne sposobnosti?

Samo u slučaju ako postoji dovoljno dokaza da niste sposobni sami se brinuti o sebi i sami donositi odluke i/ili ako svojim postupcima ugrožavate druge o kojima ste dužni skrbiti.

Sud je dužan pažljivo razmotriti sve predložene dokaze i donijeti svoju odluku na temelju rezultata cjelokupnog postupka.

Sud vas može samo djelomično lišiti poslovne sposobnosti npr. za raspolaganje imovinom veće vrijednosti, novcem do određenog iznosa, odlučivanja o mjestu prebivališta/boravišta, sklapanju braka i drugo. Rješenjem o djelomičnom lišenju poslovne sposobnosti sud će odrediti radnje i poslove koje niste sposobni samostalno poduzeti u odnosu na osobno stanje te imovinu. Druge poslove i radnje koji nisu navedeni u rješenju suda možete samostalno obavljati bez skrbnika.